

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 16 november 2006

MEDITATIE

In der waarheid

Gods Woord geeft ons de voorbeelden van mensen, die de Heere hebben gediend, maar niet met hun hart. Zij kunnen het een lange tijd volhouden, maar dikwijls ziet men de zodanigen na een tijd zich van de dienst des Heeren afwenden.

Onder de druk der vervolging, door eigenbelang gedreven, door de wereld gelokt, keren zij zich tot wegen, die zij weleer gezegd hebben te haten. Velen van hen kunnen ook zelfs in de waan leven, dat de dienst, waarmede zij de Heere dienen genoegzaam in Zijn heilige ogen is en vertroosten zich tot in hun doodsuur met de bedriegelijke gedachte, dat het met hen wel zal gaan. De dwaze maagden zijn ons ten voorbeeld van deze laatsten gegeven.

Nu is het een opmerkelijke zaak, dat juist de oprechten van hart zich deze zaken het meest ter harte nemen en veelal onder strijd leven, dat zij juist dezulken zijn. Leest men van Demas, zij denken zo'n man te zijn. Leest men van Saul, die zich slechts voor

Ik haat de roof in het brandoffer, en Ik zal geven, dat hun werk in der waarheid zijn zal.

Jesaja 61 : 8m.

een tijd met een kleet der ootmoed bekleedde, zij zien hierin hun eigen beeld en zo zou men voort kunnen gaan. Daarom is de vraag nodig, waarom toch juist de oprechten zo veel met deze zaken aangevallen worden. De oprechten worden door de genade Gods oprecht met hun eigen hart en dan leren zij, dat bij hen ook geen waarheid woont. Wij allen zijn kinderen van de vader der leugenen. Diens beeld dragen wij. Het Woord Gods leert ons dat. Wij zijn vol van leugen en geveinsdheid. Wij zijn van nature niet dan onoprechtheid. Die onoprechtheid vindt men het meest daarin, dat onze woorden en werken veelal niet overeenstemmen

met ons hart. Ik bedoel dan die woorden en werken, die wij spreken en doen in ons godsdienstig leven. Denk aan de woorden van de profeet: Dit volk nadert tot Mij, zegt de Heere, met hun lippen, maar hun hart houden zij verre van Mij. En hoe menigmaal is dat hart niet verre van de Heere. O, hoe zijn de werkzaamheden niet veranderd.

Toen de Heere Zijn kinderen aanvankelijk trekken ging met de koorden der liefde en de touwen der goedertierenheid, toen was hun hart brandende. Hoe sterk waren hun genegenheden voor de Heere en Zijn dienst. Met wat blijdschap en vreugde gingen zij op naar Gods huis. Hoe innig wisten zij zich aan Gods volk verbonden.

Met welk een tederheid gingen zij hun levensweg, toen zij in alles de Heere mochten benodigen. Maar helaas, wat is deze innigheid van leven en tederheid van gemoed spoedig verdwenen. Zij leren hun eigen hart meer en meer kennen. Zo hard kan dan hun hart zijn. Alle indrukken, waarmede zij eerst bezet waren, zijn gegaan. Ze kunnen schier geen traan meer schreien. Die hartelijke uitgieting van hun hart aan de troon der genade nemen zij niet meer zo waar. Die vurige liefde schijnt in koudheid des harten te zijn overgegaan. Hoe is hun Bijbellezen of het lezen van de geschriften der vaders anders geworden. Terwijl zij dit eerst met een hartelijk verlangen naar onderwijs en stichting deden, schijnt het nu alles zo koud en levenloos voor hen. Is het dan een wonder, dat onder zulke ervaringen dezulken komen tot de gedachte, dat zij een Demas zijn of een Saul. Dat alles bij hen slechts tijd-geloof geweest is.

Toch, hoe vreemd dit ook schijnen mag, is het noodzakelijk, dat wij in de ware zelfkennis geoefend worden, en in het stuk der zelfkennis leert de Kerk zichzelf zo kennen, als hierboven beschreven. Zij durven zich menigmaal in dit opzicht niet te uiten. Zij durven het niet te zeggen,

Inhoud

- 1 In der waarheid
- 3 Gedenkt uw voorgangers...
- 5 Uit liefde tot de Gemeenten
- 6 Met onze macht is het niets gedaan
- 7 Openstelling AH-winkels
- 8 Commentaar: Cijfers
- 9 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 11 Kerkdiensten

85e jaargang

Nr. 7

dat zij zichzelf zo waamemen, maar er is een benaauwdheid, die somtijds bij hen oprijst. O Heere, vragen zij, heb ik mijzelf niet bedrogen. Heb ik mij niet wat ingebeeld. Zal ik aanstonds niet als een huichelaar openbaar worden? Als een schandvlek voor Uw Naam en voor Uw kerk?

Nu staat er juist voor zulke mensen in het Schriftwoord, dat wij overdenken, een troostvol getuigenis. Ik haat de roof in het brandoffer en Ik zal maken, dat hun werk in der waarheid zijn zal. Wat betekenen deze woorden? Wel, de Heere zegt, dat Hij haat die geveinsdheid van hen, die in de weg der ongerechtigheid hun brandofferen tot God brengen. Heeft dan niet de Heere geeist, dat wij Hem brandofferen en slachtofferen toe zouden brengen? Ja gewis, dat eiste de Heere van Zijn volk Israël, maar die brandofferen, die op Zijn altaar ontstoken werden, moesten een beeld zijn van de overgave des harten aan de Heere en Zijn dienst.

In de tijd van de profeten werden nog wel de brandofferen aan de Heere gebracht, maar Israël gaf niet meer het hart aan de God der vaderen. Dat noemt de Heere de roof in het brandoffer. Want dan is dat brandoffer van Zijn voornaamste doel beroofd, ja dan is dat brandoffer waardeloos geworden. Dan werd het een vorm, waaraan geen wezen meer ten grondslag ligt. Het werd niet dan een dode vorm.

Ziet, zulk een brandoffer haat de Heere. Hij vraagt niet alleen naar onze vormdienst, maar naar een hartendienst. En nu zegt de Heere niet, dat Hij daarom dat volk weg-

doen zal, maar Hij zal maken en geven, dat hun werk in der waarheid zijn zal. Dat doen wij dus niet, maar dat doet de Heere. Wij kunnen dat nooit meer doen.

Hij zal geven, dat dat volk weer oprecht en waar en eerlijk voor God wordt. Dat hun hart aan Hem zal gegeven worden en zij Hem dienen zullen met oprechtheid en waarheid in hun binnenste. O, wat een grote genadegift is dit. Er staat ook nadrukkelijk, dat God het geven zal. Zo predikt dit ons, dat dit genade is. Indien nu het volk Gods nimmer leren zou, dat zij van zichzelf niet dan onwaarheid zijn, dan zouden zij nooit de hierin geopenbaarde genade benodigen. Wat geschiedt er als God ons deze oprechtheid schenkt? Dan worden wij waar en oprecht voor Hem. Dat is in de eerste plaats waar en oprecht met onze schuld en onze afwijkingen, met ons bestaan en onze werken. Dan worden wij oprecht schuldenaar voor Hem. Dan wordt ons hart verslagen en onze geest bedroefd. Dan bukken wij in het verborgen en brengen wij het offer van een gebroken hart en een verslagen geest. Dan is het niet alleen meer praten over onze schuld en over de boosheid van ons leven, maar dan bukt een volk voor God, dat zichzelf bij Hem gaat aanklagen vanwege hun ijverloosheid, hun afwijkend hart en over al de boosheid in hun leven gevonden. Dan maakt de Heere hen ook oprecht verlegen om de genade, geopenbaard in Hem, Die de Middelaar Gods en der mensen is. Dan wordt in één woord

gezegd: alles hartenwerk.

Nu lezer, die misschien gebogen gaat over het feit, dat u meent, die afwijker en overtreder te zijn, die niet waar voor de Heere is, hier is een woord, dat voor u in het bijzonder van grote betekenis moet zijn: Ik zal maken dat hun werk in der waarheid zijn zal. U zult dat van uzelf nooit meer zijn, maar God moet u dat maken, en kan en wil u dat maken. Leg uw hart maar bij dit Schriftwoord en vraag het in alle ootmoedigheid en waarheid: Heere, maak mij eens waar, want ik ben niet dan onwaarheid voor Uw aangezicht. Wat al roof in onze brandoffers en wat al schuld in onze godsdienstige werken, omdat alles veelszins zo koud en liefdeloos is, maar wat een wonder, dat God waarheid wil geven in het binnenste. Wanneer u nimmer nog bevreesd geweest zijt, dat uw werk geen waarheid was, dat u dan tot een ernstig en nauwgezet zelfonderzoek geraken mocht, want u zou zich met al uw vermeende ervaringen kunnen bedriegen. De oprechten kennen deze strijd en juist in deze strijd wordt hun de toezegging hier dierbaar en beminlijk gegeven en vragen zij met een verlegen hart:

*Doorgrond m' en ken mijn hart,
o Heer!*

*Is 't geen ik denk niet tot Uw eer?
Beproof m', en zie, of mijn gemoed
Iets kwaads, iets onbehoorlijks voed';
En doe mij toch, met vaste schreden
De weg der zaligheid betreden!*

wijlen ds. A. Vergunst

De Saambinder

**Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten**

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583.
Uiterlijk woensdag 17.00 uur aanleveren.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk
aan:

Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Friso Hof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie
van De Saambinder.

Advertenties € 0,60 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag**
in het bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties
uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie:
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten.
Zie voor adres enz.: hiernaast.

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 22,- per jaar + extra portiekosten.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av. N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

*De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van:
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.*

Gedenkt uw voorgangers...

Na 25 jaar

Wanneer wij in dit nummer van ons kerkelijk blad aandacht besteden aan het feit dat het aanstaande dinsdag, 21 november, 25 jaar geleden is dat ds. Arie Vergunst is overleden, dan gaan we daarmee in het spoor van de woorden boven dit artikel.

De apostel schrijft ze aan de Hebreëen. Gedenken staat tegenover vergeten – en vergeten is in de Heilige Schrift een grote zonde. Nu zal misschien iemand opmerken dat er wel bijna geen jaar voorbijgaat, of het is wel 25, 50 of 100 jaar geleden dat een voorganger werd weggeneomen. Waarom dan uitzonderingen gemaakt – de één wel in een kerkelijk blad herdacht en een ander niet?

Dat is inderdaad een begrijpelijke vraag. Als we aan dominee Vergunst aandacht besteden, wil dat niet zeggen dat anderen die aandacht niet waard waren. Ook niet dat het wegvallen van andere dienaren des Woords niet even pijnlijk kan worden gevoeld in de kring van de gemeenten die zij dienden en in het gezin waar zij een plaats hadden. Heel goed beseffen we ook dat er dienaren des Woords zijn geweest die stil hun weg gingen, zonder ooit tot 'hoge' posten in het kerkelijk leven te worden geroepen, maar die niettemin van hun Meester het loon van een getrouwe dienstknecht hebben ont-

vangen. En we beseffen eveneens dat dit ook geldt van ouderlingen en diaconen die getrouw hun ambt hebben bediend zonder ooit bijzonder op te vallen.

Een bijzondere plaats

Dat we toch in dit nummer van De Saambinder aandacht geven aan het feit dat ds. A. Vergunst een kwart eeuw geleden is gestorven, heeft te maken met het feit dat hij een bijzondere plaats in het kerkelijk leven heeft ingenomen. Gedurende vijf achtereenvolgende Generale Synodes werd hij tot voorzitter gekozen. Als docent aan de Theologische School heeft hij heel wat studenten gevormd. In het Deputaatschap voor de Zending was hij een onvermoeibare en stuwende kracht. Nu noem ik nog maar een paar dingen. Maar het belangrijkste is nog niet gezegd. Hij was vooral dienaar des Woords. Voor mij persoonlijk zijn het vooral zijn preken geweest die indruk hebben gemaakt – en dan met name de bidstonden, voorafgaand aan verschillende Particuliere en Generale Synoden. Daar kwam je – zo is althans mijn ervaring – meestal met schuld onder vandaan. Maar ook was er steeds een indruk van de onveranderlijke verbondstrouw des Heeren, van de majesteit ook van het Woord van God. Een bijzondere herinnering heeft bij mij – en bij vele anderen – de

afscheidspreek nagelaten van de gemeenten in ons vaderland op 7 januari 1981 in Rotterdam, over Psalm 90:16,17. Het was, zonder dat iemand het op dat moment beseftte, de laatste keer dat hij op die preekstoel stond.

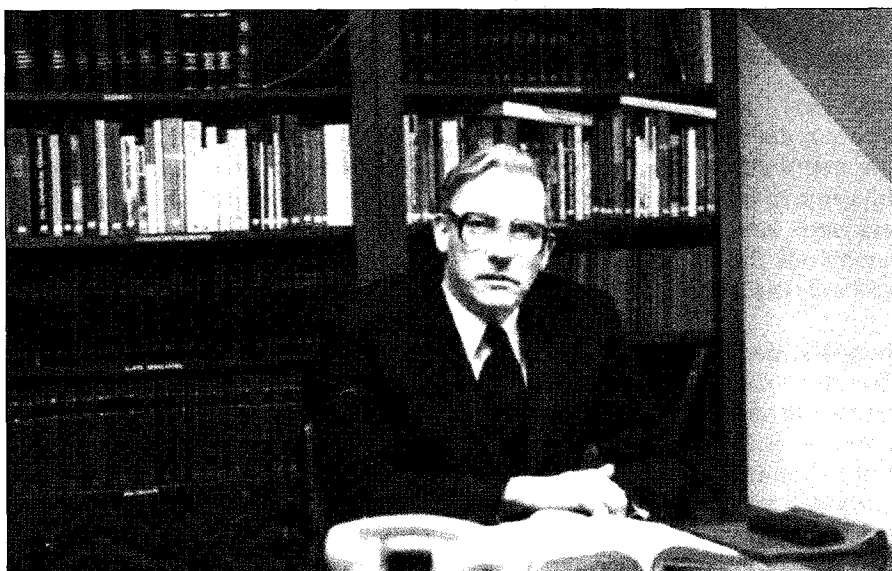
Op de heup geklopt...

Arie Vergunst werd op 22 januari 1926 uit Godvrezende ouders geboren. Met veel achting en liefde heb ik hem over hen horen spreken. Ze hebben hem een levenslange liefde voor de prediking van de Schotse gebroeders Erskine bijgebracht. Op achttienjarige leeftijd werd hij door de God van zijn voorgelacht stilgezet. Het gebeurde midden in de barre hongerwinter, in december 1944, onder een preek van ds. L. Rijkse in de Gereformeerde Gemeente van Leiden. De preek ging over de woorden van Jeremia 31:20, over Efraïm, Gods dierbare zoon, die na zijn bekering op de heup had geklopt en schaamrood was geworden. Meermalen hoorde ik hem die woorden later citeren, met bewogenheid. De rijke jongeling werd een verloren mens! Daartoe werd ook het boek van Josef Alleine gebruikt, *Betrouwbare gids naar de hemel*. Hoe hij zich in die maanden voelde, komt misschien het duidelijkst uit in een brief die hij schreef aan zijn broer en waarin hij opmerkte: 'Hoe kan ik een rechtvaardig God ontmoeten zonder Borg voor mijn zonden?' (geciteerd in *Neem de wacht des Heeren waar*, 1983, blz. 13). In die nood van zijn verlorenheid heeft het Gode behaagd Zijn Zoon in Arie Vergunst te openbaren. Daarna kwam er definitief een andere koers in zijn leven.

Op 20-jarige leeftijd werd hij toegelaten tot de Theologische School in Rotterdam. Het was inmiddels 1946. De omgang met ds. G.H. Kersten, die hij nog enige tijd als docent heeft mogen meemaken, heeft hem gestempeld. Vijf gemeenten heeft Vergunst gedurende zijn 31-jarig predikantschap mogen dienen: Zeist (1950-1954), het Amerikaanse Corsica (1954-1957), Rotterdam-Centrum (1957-1972), het Brabantse Veen (1972-1981) en – slechts tien maanden – de gemeente van Kalamazoo in de Verenigde Staten.

Een grote man, maar toch...

Ook van ds. Vergunst gold het woord: 'Wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen?' Daar was hij zich ook goed van bewust. Twee jaar lang heb ik het

voorrecht gehad persoonlijk van hem les te mogen krijgen op de Theologische School. Tijdens die lessen verveelde je je als student geen ogenblik. Daar zorgde de docent wel voor. Door al zijn lessen heen klonk zijn grote liefde voor de Nadere Reformatie. De geschiedenis van het Gereformeerd Protestantisme had een grote plaats in zijn hart. Het tekent zijn werkkraft dat hij erin geslaagd is gedurende de drukke periode waarin hij de grote gemeente van Rotterdam-Centrum diende, zijn theologische studie in Utrecht af te ronden met het doctoraal examen. Gestimuleerd door prof. dr. S. van der Linde, schreef hij zijn doctoraalscriptie over de Zeeuwse predikant Godefridus Cornelisz. Udemans en diens in 1638 uitgegeven boek *'t Geestelijk Roer van 't Coopmans Ship*.

Niet zelden liet m'n docent zich tijdens de lesuren in zijn hart kijken. Vaak kwam ik onder de indruk van zijn liefde tot de gemeenten. Soms sprak hij zijn zorg erover uit of onder ons de schriftuurlijk-bevindelijke prediking wel bewaard zou mogen blijven. Dan keek hij me aan en zei:

nen hij was, die middag van 11 september 1974, toen hij mij moest bevestigen in m'n eerste gemeente, Nieuw-Beijerland. We zaten naast elkaar in de consistorie. Fluisterend vertrouwde hij me toe dat hij niet goed wist waar hij over preken moest! Het zweet brak me uit. Hoe moest dat toch aflopen? Hij schoof zijn bijbeltje naar me toe. "Zou dit kunnen?" Zijn vinger wees naar de eerste woorden van 1 Korinthe 4. Ik wist werkelijk niet wat ik moest zeggen. Het werd een indrukwekkende preek, een echte bediening van het Goddelijke Woord. Pas veel later kwam ik erachter dat het de woorden waren waarmee hij zelf in 1957 door ds. L. Rijksen was bevestigd in Rotterdam-Centrum... Ze werden die dag kennelijk weer nieuw voor hem.

Dominee Vergunst kon soms erg tegen de dood opzien en sprak dat ook heel eerlijk uit. Ik begreep dat toen niet altijd – een man die zó preken kon! Maar het verbond me wel erg aan hem. Juist die kleinheid voor God, die schroom voor de dood, dat diepe besef buiten Christus – Die toch waarlijk geen Vreemde voor

te luisteren. We zijn in het kerkgebouw waar onze oud-docent in de laatste tien maanden van zijn leven is voorgedaan, van week tot week. Alweer 25 jaar geleden...

In hal van het kerkgebouw zie ik na de dienst een jonge vrouw. 'Als jij geen Vergunst bent, weet ik het niet meer...'. Het is eruit voor ik het besef. Het is waar: zij is een dochter van ds.

'Zorg dat de gemeente in elke preek van je hoort hoe God een mens bekeert!'

Vergunst. De zaterdag ervoor waren mijn vrouw en ik op bezoek bij haar moeder, de weduwe Vergunst. Ze woont aan de West N. Avenue in Kalamazoo, op nummer 5858. Nederlanders zullen aan die merkwaardige nummers wel nooit wennen. We werden heel gastvrij ontvangen. Zij is een kleine, grijze en wat gebogen vrouw geworden, maar heel helder van geest. Terwijl ik stil zat te luisteren, nu en dan uitkijkend op de uitgestrekte maisvelden achter haar huis, vertelde zij van die beweging novemberdagen in 1981. Haar man moest geopereerd worden aan beide halsslagaders. Aanvankelijk leek alles goed te gaan, maar tijdens het ontwaken uit de narcose bleek zich een stolsel te hebben gevormd in het geopereerde vat, waardoor hij in coma geraakte. Een tweede operatie bracht geen uitkomst meer. Ruim twee weken later stierf haar man en mocht hij ingaan in de vreugde zijns Heeren. Niet lang voor zijn heengaan had hij tegen zijn vrouw gezegd: 'De Heere zal voor jou en voor mij zorgen...'

Dat heeft de Heere ook waargemaakt. Zijn weduwe mag nu wonen naast een van haar kinderen. Toch is het gemis nog altijd groot. Mijn gedachten gingen die ochtend uit naar de andere predikantsweduwen. Wat hebben ze hun man vaak af moeten staan bij hun leven. Valt de man dan weg, dan staan zij zomaar ineens overal buiten. De ene dag nog volop betrokken bij het kerkelijk leven, de andere dag wordt het stil. Vergeten wij hen niet? Want ook dát behoort bij het gedenken van onze voorgangers.

Capelle aan den IJssel,

ds. A. Moerkerken

'Zorg dat de gemeente in elke preek van je hoort hoe God een mens bekeert! Zul je daaraan denken?' Van gemaaktheid had hij een afkeer. Studenten die er een preektoon op na hielden of galmden, kregen de wind van voren. Natuurlijk en eerbiedig spreken op de kansel, was zijn opdracht. En op de Bijbel slaan was niet toegestaan.

Docent Vergunst was een lange man, een boom van een mens. Ook dat gaf hem een zeker natuurlijk gezag. Toch heb ik hem meermalen als een kleine man ontmoet, klein voor God. Ik herinner me nog levendig hoe gespan-

hem was! – niet te kunnen leven en sterven, dát verbond aan hem! Allen die hem hebben gekend, weten dat hij geducht uit zijn slof kon schieten, erg boos kon worden ook. Maar zij weten ook dat hij terug kon komen, soms al heel gauw.

Een Man der weduwen

Zondagavond 24 september 2006. De gemeente van Kalamazoo is samengekomen in haar kerkgebouw aan de Pratt Road. De Psalters worden gezongen en ds. C. Vogelaar spreekt over Zondag 50: 'Geef ons heden ons dagelijks brood'. Stil zit de gemeente

Uit liefde tot de Gemeenten

“Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden, en Uw heerlijkheid over hun kinderen. En de lieflijkheid des HEEREN onzes Gods zij over ons; en bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja, het werk onzer handen, bevestig dat.”

Met deze bede van Mozes leg ik alle mij opgedragen taken in de kring onzer gemeenten in de handen des Heeren.”

In een kort artikel in De Saambinder van 29 januari 1981 nam ds. A. Vergunst met deze wens afscheid van de gemeenten in ons vaderland. Veel werk had hij verzet, in Rotterdam-Centrum en Veen, aan de Theologische School, binnen deputaatschappen en als preses van verschillende synoden. Zelf was hij blij dat aan die veelheid van taken een einde kwam. In een gesprek, enkele maanden voor zijn vertrek, zei hij dat met zoveel woorden: “Ik zet er graag een punt achter.” In dit artikel willen we twee predikanten aan het woord laten, die ds. Vergunst goed hebben gekend.

Een duo dat koers hield

Vijf keer (in 1962, 1968, 1971, 1974 en 1977) werd ds. Vergunst gekozen tot preses van de Generale Synode en een keer - in 1980 - was hij assessor-preses. De uitslag van de stemming was meestal al na één ronde duidelijk, herinnert ds. A.F. Honkoop zich. “Broeder Vergunst had het vertrouwen in de gemeenten. Dat bleek ook bij de stemmingen.”

Ds. J. Mijnders, die verschillende malen lid is geweest van de Generale Synode, onderschrijft dat. “Samen met broeder A.F. Honkoop, die in de jaren zeventig steeds vice-preses was, vormde Vergunst een duo dat duidelijk leiding gaf. Ze vulden elkaar goed aan. Ze deelden hun grote liefde voor onze gemeenten. Vergunst had veel kennis en wist zaken die vastgelopen waren, weer vlot te trekken. Soms deed hij dat wel wat rigoureuus. Om tegenstellingen te overbruggen was Vergunst bereid heel lang in gesprek te blijven en probeerde hij compromissen te sluiten, waarbij hij soms

behoorlijk toegeeflijk was. Soms ook wel te. Broeder Honkoop was degene die dan met zijn zakelijkheid en duidelijkheid Vergunst hielp de koers vast te houden.”

Mild in kritiek

Ieder die in het kerkelijke leven geen vreemdeling was, wist dat ds. Vergunst soms behoorlijk impulsief en onstuimig kon zijn. “Je moest best wel eens wat verdragen,” zegt ds. Honkoop. “Maar het innemende van broeder Vergunst was, dat hij als een kleine jongen je om vergeving kwam vragen als hij later beseftte dat hij verkeerd was geweest. Dat meende hij dan ook oprecht.”

“Opmerkelijk was wel dat hij tijdens synodevergaderingen vrijwel nooit fel uitviel,” zegt ds. Mijnders, “Terwijl de discussies soms toch pittig waren.” Rapporten van deputaatschappen roepen uiteraard bij synodeleden soms vragen en af en toe ook kritiek op. Ds. Mijnders: “Vergunst gaf je op een synodevergadering de ruimte om kritische vragen te stellen. Maar hij zorgde er wel voor dat de kritiek

‘We moeten vooral duidelijk maken hoe rijk en hoe goed het is de Heere te dienen.’

gepaard ging met mildheid. Erg krasse standpunten wist hij te nuanceren. En hij had ronduit een hekel aan mensen die met de handen in de zakken vanaf de zijlijn kritiek spuiden. Ik hoor hem nog zeggen: “Ja, als je niks doet, kun je ook geen fouten maken.” Zo duidelijk kon hij ook zijn, als hij dacht dat dat nodig was.”

Eenheid bewaren

Ds. Honkoop wijst er op dat ds. Vergunst grote liefde had tot de kring der gemeenten. “Hij deed er alles voor. Dat was geen praatje. Hij had een keer een scheuring meegemaakt en wilde een tweede beslist voorkomen. Dat zei hij ook.” Als er commis-

sies moesten komen, lette hij er steeds op dat ze evenwichtig werden samengesteld. “Uit zorg voor de eenheid in onze gemeenten. Soms wilde hij beslist nog iemand extra in een commissie hebben, zodat iedereen er vertrouwen in had. Het behoud van de eenheid woog zwaar bij hem. In al zijn werk nam dat thema een centrale positie in. Aan polarisatie had hij een geweldige hekel. Tekenend zijn de woorden die hij bij de sluiting van de synode van 1971 sprak: “Er is soms een genuanceerde benadering, maar er zijn gelukkig geen fundamentele verschillen.”

“Vergunst wilde best ruimte laten voor accentverschillen, maar in de grondstukken verlangde hij absolute eensgezindheid,” aldus ds. Mijnders. Die verbondenheid aan de gemeenten sprak ook uit de slotredes die hij aan het einde van een synode hield. “Daarin zag je steeds twee dingen,” zegt ds. Mijnders. “Aan de ene kant wees hij erop dat er veel mankeert aan ons kerkelijk leven, dat wij ontrouw zijn. Maar aan de andere kant kon hij dan heel rijk spreken van Gods trouw. Hij gaat door met Zijn werk, ook onder ons. Broeder Vergunst zei eens: Er is veel in onze gemeenten dat ons kan bekommeren en verontrusten, maar ook veel, heel veel om met verwondering op te zien. Dat is hetgeen de Heere ons heeft gegeven. Waar hij een hekel aan had was: alleen maar zeggen wat er allemaal verkeerd was binnen de gemeenten. Daar bereiken we volgens hem niks mee en dan krijgen jongelui zeker geen zin om zich aan de kerk te binden. Hij benadrukte: “We moeten vooral duidelijk maken hoe rijk en hoe goed het is de Heere te dienen,” aldus ds. Mijnders.

Een gespannen docent

Naast het voorzitterschap van de Generale Synode had ds. Vergunst ook een belangrijke plaats binnen de Gereformeerde Gemeenten door zijn werk aan de Theologische School. De synode van 1968 te Dordrecht benoemde hem als docent. Voor ds. Vergunst een taak die hem zeer na aan het hart lag. “In dat onderwijs ging het hem niet allen om het overdragen van kennis, maar tijdens de lessen gingen de letterboeken soms dicht en het boek van het hart open. Dat waren de beste momenten, als Vergunst sprak over het leven met de Heere”, vertelt ds. Mijnders.

Nog weet hij zich te herinneren hoe gespannen docent Vergunst was toen hij voor de eerste keer in aanwezig-

heid van curatoren examens af moest nemen. De nu 85-jarige emeritus: "Ik was de eerste die door Vergunst werd geëxamineerd. Hij zei: 'Jan, als jij zorgt dat ik slaag, zal ik zorgen dat jij slaagt.' Het gaf een soort lotsverbondenheid. Vergunst was je docent en tegelijk was hij een soort kameraad. Soms kon hij de studenten geducht de les lezen. Maar als je bijvoorbeeld een preek moest houden voor de curatoren, studenten, docenten, dan wist hij je op je gemak te stellen. Hij zei dan bijvoorbeeld: 'Jongens als je me ziet schrijven gaat het goed, want ik schrijf alleen maar op wat goed is.'"

Alle studenten wisten het: Vergunst eiste veel. En hij begreep het niet altijd als de aanstaande predikanten er moeite mee hadden om het zich eigen te maken. Toch hadden studenten waardering voor hem. "Dat kwam omdat hij soms zo eerlijk en kinderlijk kon spreken over het dienen van zijn Meester. Daar was je dan jaloers op. Dat gaf een band", zegt ds. Mijnders. "Die liefdedienst was het ook wat uiteindelijk broeder Vergunst dreef. Hij prees de Naam en dienst van de Heere aan, omdat die alleen mensen gelukkig maken."

De redactie

kerkelijke samenwerking zoals die in de SGP gestalte kreeg, ook op allerlei andere terreinen terugvinden: van het Reformatorisch Dagblad tot het reformatorisch onderwijs. Men heeft elkaar nodig en herkent bij elkaar dezelfde vragen en dezelfde zorgen.

Modern christelijk

Daarbij vergeleken is er bij een partij als het CDA, die zich ook altijd nog christelijk noemt, sprake van een heel ander geestelijk klimaat. Anders ook dan vroeger bij protestantse partijen als de AR en CHU te vinden was. Ook al had ds. Kersten daartegen zijn grote bezwaren, toch was er nog een zekere herkenning en overeenstemming als het ging om zaken als huwelijk en gezin, zondagsrust en openbare zedelijkheid. In het huidige CDA geven moderne protestanten en moderne rooms-katholieken (voor wie de paus op sommige punten toch wel erg achterloopt) de toon aan. Plus wat men noemt cultuurchristenen: mensen die eigenlijk niets of nauwelijks meer iets geloven, maar bepaalde christelijke waarden toch wel van grote betekenis vinden. Evenzo komt men er mensen uit de brede gereformeerde gezindte tegen, net als trouwens moslims en hindoes. Dat kan allemaal bij het CDA.

Daarbij mag zeker niet verzwegen worden dat in onze politieke verhoudingen van de drie grote partijen het CDA altijd nog het meeste gevoel heeft voor de bijbelse waarden en normen. Een kabinet zonder het CDA, zoals we dat gezien hebben ten tijde van de paarse coalitie, is erger dan een kabinet met het CDA. In het verleden, bijvoorbeeld in de tijd van Den Uyl, waren we vaak beduchter voor de socialisten dan voor de liberalen. Wie echter de ontwikkelingen bijhoudt, is de laatste jaren steeds meer geneigd dat om te keren. De VVD is tegenwoordig vaak meer antigodsdienstig en daarmee ook anti-christelijk dan de PvdA.

Maar uiteindelijk moet je je ook van het CDA niet te veel voorstellen. Abortus is voor deze partij geen zaak meer waar men zich druk om maakt. Het kostwinnersmodel heeft voor de christen-democraten afgedaan. Het normen- en waardenoffensief van premier Balkenende is op niets uitgelopen. Zes jaar geleden stemde de grote meerderheid van de kamerfractie tegen de invoering van het homohuwelijk. Hoe zou dat nu liggen? In ieder geval heeft het minister Wijn niet geschaad in zijn snelle carrière,

Met onze macht is het niets gedaan

Eerder dan verwacht zijn er weer verkiezingen van de Tweede Kamer. De afgelopen weken liepen de media er van over. Politici boden tegen elkaar op als het ging om de kiezer te vleien en te paaien met allerlei beloften.

Maar wat moet je er van geloven? Geen wonder dat veel kiezers lang onzeker zijn over hun keuze. "Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien?" Maar in plaats dat hij op mensen zijn vertrouwen stelt, mag het Davids bede zijn: "Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o HEERE" (Psalm 4:7).

Betekent dat ook dat wij ons beter maar afzijdig kunnen houden van de politiek? Is zo'n verkiezingsstrijd niet vooral een strijd om de macht? Een strijd die vaak niet zo netjes gevoerd wordt. Hoe verhoudt zich dat met de bekende regel uit het Lutherlied "Geen aardse macht begeren wij"? Botst dat eigenlijk niet met elkaar? Wat dit versregel betreft moeten we overigens wel bedenken dat die ontsproten is aan de fantasie van ds. J.J.L. ten Kate, de 19^e eeuwse berijmer van Een vaste burcht. Luther heeft het anders verwoord. „Mit unser Macht ist nichts getan", met onze macht is het niets gedaan, zo dichtte hij. Ook op andere punten is Ten Kate erg vrij met Luthers tekst omgesprongen. Hij heeft het lied een stuk triomfalistischer gemaakt. Dat is bepaald geen verbetering. Maar dat terzijde.

Politicofobie

In het "geen aardse macht begeren wij" zou wel eens wat door kunnen klinken van het anti-politieke standpunt van nogal wat ethische predikanten in het midden van de 19^e eeuw. Ook Ten Kate kan tot die kring gerekend worden. Men sprake wel van politicofobie: vrees voor de politiek. Die politicofobie was ook duidelijk aanwezig in de Gereformeerde Gemeenten (en bij de oud gereformeerden) toen ds. G.H. Kersten in 1918 de SGP oprichtte. De naam van ds. J. Fraanje kan in dit verband genoemd worden, maar hij was bepaald niet de enige die afwijzend stond ten opzichte van dit initiatief. Inmiddels is die principiële afkeer van de politiek in onze kringen verdwenen. Terecht. Onze gereformeerde vaders in de tijd van de Reformatie en de Nadere Reformatie hebben zich nooit afkerig getoond van de politiek. Juist omdat ze beseften dat het daarin ging om de eer van God en de gehoorzaamheid aan Zijn geboden. Het heil van land en volk was daarbij in het geding.

Zo is er tussen de SGP en de Gereformeerde Gemeenten een nauwe band ontstaan. Die is niet alleen historisch te verklaren uit het feit dat ds. Kersten in beide verbanden een grote plaats mocht innemen. Ook in het heden geldt dat er een duidelijke aansluiting is qua geestelijk klimaat. Het is niet zonder reden dat we de inter-

dat hij destijds tot de voorstemmers behoorde.

Open naar Rome

Bij de ChristenUnie ligt dat duidelijk anders. Maar ook daar zie je allerlei ontwikkelingen die geen verbeteringen zijn. Tekenend is in dit verband dat de animo van deze partij om bij de verkiezingen met de SGP samen te werken, tanende is. Met zo'n ouderwets gereformeerde partij die bovendien geen vrouwen kandidaat stelt, wil men liever niet geassocieerd worden.

De voorlopers van de ChristenUnie, GPV en RPF, hadden tot op zekere hoogte een gereformeerde signatuur. Het was echter niet zonder betekenis dat toen beide partijen samengingen, in de naam van de gefuseerde partij de woorden gereformeerd of reformatorisch niet meer voorkwamen. Met de nieuwe naam van ChristenUnie kon men niet alleen de deur open zetten naar de evangelischen, maar ook naar de rooms-katholieken. Dat laatste gebeurt aarzelend, maar het is wel een trend die zich doorzet. Dat heeft zijn consequenties voor het geestelijk klimaat in de partij en voor de politieke opstelling.

Er is dan ook alle reden om ons te scharen achter de banier van de SGP. Niet dat er op die partij niets is aan te merken. Zij die leiding geven in de partij en zij die als volksvertegenwoordiger of bestuurder de op Gods Woord gegronde beginselen van de partij moeten uitdragen, zijn in zichzelf slechts zwakke mensen. Tot hinken en tot zinken ieder ogenblik gereed. Het is voor hen niet gemakkelijk om steeds weer tegen de grote meerderheid in te gaan. Om in een maatschappij die daar niet meer van weten wil, onverminderd op te komen voor waarde en het gezag van Gods geboden.

Vijandschap

De druk, om niet te zeggen de vijandschap, van buitenaf wordt immers steeds groter. Het schrappen van de overheidssubsidie aan de partij vanwege discriminatie van de vrouw, is daar een duidelijk voorbeeld van. Inmiddels is de SGP zo ver gegaan als zij vanwege haar gebondenheid aan Gods Woord maar enigszins gaan kan, door het partijlidmaatschap open te stellen voor vrouwen. De kandidaatstelling van vrouwen blijft echter uitdrukkelijk geblokkeerd, ook al stuit dat hier en daar in eigen gelederen op onbegrip. Gevreesd moet

worden dat de bijbelse noties inzake de verhouding van man en vrouw in bevindelijk gereformeerde kring steeds meer wegzakken.

Ook in andere opzichten moet je soms constateren dat er een verving van grenzen plaats vindt. Zo moest het SGP-hoofdbestuur op het laatste nippertje een hooggeplaatste

Veeleer moet onze vraag zijn waar de bijbelse lijn in de politiek thans te vinden is.

kandidaat van de lijst voor de Tweede-Kamerverkiezingen afhalen, omdat hij als burgemeester op zondagmorgen de mis had bijgewoond. Al ging hij daar ambtshalve heen, het zou toch duidelijk zou moeten zijn dat het bijwonen van deze "vervloekte afgoderij" voor een SGP-burgemeester geen gerechtvaardigde zondagsarbeid is. En als hij dan vervolgens verklaart dat de preek van de pastoor zo in onze kerken gehouden zou kunnen worden, dan rijst de vraag of men nog weet welke eisen er gesteld moeten worden aan een bijbels verantwoorde preek.

Het heeft niet zoveel zin om over de

uitslag van de verkiezingen te speculeren. Oude partijbindingen zijn de laatste jaren massaal aan slijtage onderhevig. Veel kiezers weten tot kort voor de verkiezingsdag niet of ze wel gaan stemmen en waarop ze zullen stemmen. Velen laten hun keuze vooral bepalen door de waan van de dag en door het vlotte en aansprekende imago van een politicus, zoals hen dat met name via de tv gepresenteerd wordt. Vandaar dat partijen soms fors winnen, om bij de volgende verkiezingen weer veel te verliezen.

Mensen die leven bij het Woord van God zouden zich daar niet door moeten laten leiden. Veeleer moet onze vraag zijn waar de bijbelse lijn in de politiek, zoals onze gereformeerde vaders die in de belijdenis onder woorden gebracht hebben, thans te vinden is. Dan komen we toch bij de SGP uit, ook al is dat maar een kleine partij.

Met onze macht is het niets gedaan zei Luther al. Dat geldt zeker ook in onze Nederlandse situatie. Als we dit alles overzien, moet dan onze bede niet zijn "Behoud o HEERE, want de goedertierene ontbreekt, want de getrouwen zijn weinig geworden onder de mensenkinderen" (Psalm 12:2).

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

Openstelling AH-winkels

Het zal de lezers van De Saambinder niet zijn ontgaan dat Albert Heijn in de media het voornemen heeft bekend gemaakt de plaatselijke vestigingen op DV zondag 24 december 2006 open te stellen.

Het Deputaatschap bij de Hoge Overheid heeft de kerkenraden opgeroepen om zo mogelijk met andere kerkgenootschappen een waardig protest aan te tekenen bij de lokale vestigingsmanagers van Albert Heijn. Het is bekend dat de lokale vestigingsmanagers ruimte hebben gekregen om rekening te houden met godsdienstige gevoelens binnen de lokale gemeenschap. Ook heeft het Deputaatschap aan de kerkenraden gevraagd de leden van de gemeente

op te wekken om eveneens bezwaar aan te tekenen. Een voorbeeld van een bezwaarschrift is bij de brief aan de kerkenraden gevoegd. Vanuit het Deputaatschap zijn de bezwaren tegen openstelling van de AH-winkels geuit in een brief aan de Raad van Bestuur en de hoofddirectie van Albert Heijn in Zaandam.

De Heere mocht het biddend gebruiken van de mogelijkheid om te protesteren willen zegenen, opdat de ontheiliging van Zijn dag teruggedrongen mag worden. Hij gedenke ons land en volk dat steeds minder met Zijn heilzame geboden rekening wil houden.

Deputaatschap bij de Hoge Overheid

Cijfers

Cijfers en tabellen maken op sommige mensen een wat verwarrende indruk. Anderen vinden cijfers over bijvoorbeeld collecteopbrengsten weer uitermate informatie.

De voorkeur of afkeer van cijfers heeft ook een beetje te maken met gevoel. Sommigen hebben gevoel voor getallen. Anderen hebben dat gevoel niet. Voor economen, accountants en boekhouders is gevoel voor cijfers een onmisbare eigenschap. Ook voor ambtdragers en kerkleden kan gevoel voor cijfers echter geen kwaad. Graag wil ik dat verduidelijken.

SCP-studie

Onlangs verscheen bij het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) een studie over de *Godsdienstige veranderingen in Nederland*. In De Saambinder van enige weken geleden wees ik reeds op dit boekje. Het is een belangwekkend geschrift, ook voor gemeentelieden en ambtdragers. Er staan allerlei conclusies in dit boekje die het overwegen waard zijn. Laat ik eens enkele citaten uit het boekje overschrijven. Op pagina 12 kunnen we het volgende zinnetje lezen: "Van de totale bevolking gaat 12% iedere week naar de kerk". Even daarvoor stond nog weer een andere belangrijke zin: "Het Nederlandse percentage kerkleden is met 44% laag te noemen. Alleen in Zweden is het lager". Even verder (op pagina 14) staat dat de cijfers niet "wijzen op een keerpunt in de West Europese secularisatie". En weer wat verderop in het boekje staat dat onkerkelijke mensen "geneigd zijn om de paracultuur, zielverhuizing, magie en toverij voor waar te houden" (pag. 19). Op pagina 29 staat dat de cijfers "de snelle erosie van het kerkelijk christendom in ons land in beeld" brengen. Op pagina 40 staat ook iets wat het overwegen waard is: "Buitenkerkelijken keren dus sporadisch naar de kerken terug". Op pagina 43 kunnen we lezen dat de "versnelling van de ontkerkelijking onder jongeren" extra sterk opvalt. De grote steden blijken steeds meer te seculariseren terwijl de kleinere steden en dorpen voorshands 'bolwerken van kerkelijkheid worden' (pag. 49). Tenslotte nog een laatste belangrijke en opmerkenswaardige zin: "De verzuiling van maatschappelijke instituties geniet allang geen beduidende steun meer" (pag. 76).

Het is zomaar een greep, maar er is in dit boekje nog veel meer te vinden. Wellicht is het nuttig om eens aan te schaffen. Via de website van het SCP is dat voor € 14,95 mogelijk. Het aardige van het boekje is dat vrijwel alle conclusies met cijfers, tabellen en statistieken worden ondersteund. Het gaat dus niet om wat verhalen en ideetjes uit de losse pols, maar om ontwikkelingen die blijken uit cijfermatige waarnemingen. Het zijn gewoon de feiten die spreken. Het gaat om leerzame en ook onthutsende feiten over de Nederlandse samenleving aan het begin van de 21^e eeuw.

Toekomst

Op pagina 53 van het boekje staat een heel belangrijk tabelletje. Het geeft wat cijfers voor de toekomst. Uit dat tabelletje neem ik onderstaand wat getallen over.

Religie (jaartal)	2000	2010	2020
Geen	62%	68%	72%
Rooms-katholiek	16%	13%	10%
Nederlands-hervormd	7%	4%	2%
Gereformeerd	5%	3%	2%
Islam	5%	6%	8%
Overig	3%	5%	7%
Totaal	100%	100%	100%

Uit het staatje blijkt dat de onkerkelijkheid van 62% in 2000 naar verwachting stijgt naar 72% van de bevolking in 2020. Ook de Islam neemt toe. Die stijgt over die periode van 5 naar 8 procent. De Roomse kerk is inmiddels al de grootste kerk van Nederland en de protestantse kerken kalven steeds verder af. Deze cijfers worden nog duidelijker als we er de getallen voor het totale bevolkingsverloop bij vermelden. De bevolking

telde in het jaar 2000 15,8 miljoen mensen; in het jaar 2010 wordt die geschat op 16,5 miljoen en in 2020 wordt de bevolking geschat op 16,8 miljoen. Deze getallen maken verschillende dingen duidelijk. Laat ik eerst eens iets opschrijven over de getalsmatige ontwikkeling van de Islam in Nederland.

Islam

Er wordt heel veel geschreven en gezegd over de Islam. Wereldwijd is het de op één na grootste wereldreligie. Het Christendom omvat circa een derde van de wereldbevolking. De Islam is de godsdienst van circa een kwart van de mensen op de aarde. Alles bij elkaar wordt het aantal aanhangers van de Islam geschat op ongeveer 1,3 miljard. De Islam is ook een groeiende godsdienst. De groei wordt wereldwijd geschat op circa 2,1% per jaar. Het Christendom is ook een groeiende godsdienst. Vooral in Afrika, China en Zuid-Amerika groeit de christelijke kerk. Jaarlijks is er een groei van ongeveer 1,3% per jaar. In het boekje van het SCP staat wat dat betreft ook weer een leerzaam zinnetje: "Zo'n 7600 westerlingen (voornamelijk Europeanen) mogen dan op een doorsnee dag de kerkdeur achter zich dichttrekken, daar staan 23.000 nieuwe christenen per dag in Afrika tegenover" (pag. 101-102).

Niettemin blijft wereldwijd gezien de christelijke kerk achter bij de Islam, vooral door de terugloop van de kerk in Europa! Hoe staat het echter met de Islam in Nederland? Daarover zijn soms indringende verhalen in de krant te lezen. Sommigen denken dat Nederland in de loop van de 21^e eeuw zal islamiseren en dat we over zeg maar 50 jaar zuchten onder de sharia. Politici als de heer Wilders komen daar keer op keer mee aan. Wat is er nu waar van dit soort verhalen en gedachten? De cijfers kunnen daar wat licht over verspreiden. Zeker moeten we in de eerste plaats onderkennen dat er een politieke Islam is die niet terugschrikt voor terreur. Bovendien moeten we ook oog hebben voor de gedachte dat geweld toch wel heel erg diep en nauw met de Islam in het algemeen verweven is. Maar is er nu echt sprake van islamisering van de Nederlandse samenleving? In het staatje hierboven staan wat getallen. In 2000 is het percentage islamieten in Nederland 5%. Dat percentage loopt, als we ervan uitgaan dat islamieten niet seculariseren, op naar ongeveer 8% in het jaar 2020. In

ronde getallen betekent dit dat het aantal islamieten van ongeveer 800.000 in het jaar 2000 oploopt naar 1,3 miljoen in het jaar 2020. Dat is een toename van ongeveer 25.000 per jaar. Eigenlijk groeit het aantal islamieten al sedert 1960 met ongeveer 25.000 mensen per jaar. Een getal om eens te onthouden. Er is geen reden om te veronderstellen dat dit getal in de toekomst anders zal zijn.

Op grond van deze feiten is er geen sprake van dat Nederland in de 21^e eeuw zal islamiseren. Bij een toename van 25.000 per jaar zullen er in een eeuw tijd dus hooguit 2,5 miljoen islamieten bijkomen in ons land. Dat is in de verste verte nog niet de helft of een kwart van onze samenleving. Hooguit zal dus het percentage islamieten nog wat oplopen naar zeg maar 10 á 15 procent van de samenleving. Maar daarmee hebben we het voor de 21^e eeuw voor Nederland dan wel zo ongeveer gehad. De cijfers en de huidige trends geven geen steun aan de gedachte dat we ergens halverwege de 21^e eeuw in een islamitisch land zullen wonen. Voor allerlei paniek over dat soort zaken is op grond van de cijfers geen enkele grond. Wel echter wordt de Islam een grote minderheidsgroep in de samenleving. En het is ook niet uitgesloten dat het op termijn de grootste religieuze groepering is in dit land. Een opmerkelijke trend, die zeker ook voor de kerk van groot belang is. Al was het alleen maar vanwege de vraag hoe we een islamitisch medemens kunnen bereiken met het Evangelie van Gods genade.

Onkerkelijk

Er staan in bovenstaande tabel ook wat cijfers over de onkerkelijkheid. Het blijkt dat het aantal mensen dat niet meer naar de kerk gaat oploopt van 62% naar 72%. In procentpunten gaat dat al sneller dan de Islam. De Islam groeit in 20 jaar van 5 naar 8 procent. De onkerkelijkheid gaat naar 72 procent. Het is wel belangrijk om deze percentages eens te vertalen naar ronde getallen. Het blijkt dat het aantal onkerkelijken dan in 2000 op 9,8 miljoen mensen uitkomt. Voor het jaar 2020 komt het aantal op 12,1 miljoen mensen. Over een periode van twintig jaar gaat het dus om een stijging met 2,3 miljoen mensen. Dat is per jaar een toename van 115.000 mensen. Een vergelijking kan dit cijfer wellicht wat handen en voeten geven. Een stad als Amersfoort heeft ruim 100.000 inwoners. Jaarlijks komt er dus in dit land een flinke stad met

onkerkelijke mensen bij. En zoals het SCP aangeeft is er nog niet veel zich op dat deze trend gekeerd zal gaan worden.

De conclusie kan niet anders zijn dat Nederland geen christelijk land meer is. Dat wisten we natuurlijk allemaal al wel, maar het is toch goed om dat in cijfers nog eens helder voor ogen te hebben. Rond het jaar 1900 werd bijna 100% van de kinderen in dit land gedoopt. Honderd jaar later is dat percentage gezakt naar ongeveer

We leven in een post-christelijk land en we zullen daarin een toekomst moeten vinden voor ons en onze kinderen.

25%. In de 19^e eeuw was het een oproep om de natie haar doop te leren verstaan. Die tijd is echter geheel achterhaald. We leven in een post-christelijk land en we zullen daarin een toekomst moeten vinden voor ons en onze kinderen. Er is natuurlijk over de ontkerkelijking veel geschreven. Het is ook een uitermate zorgelijke ontwikkeling. In de postchristelijke samenleving wordt het bijvoorbeeld steeds moeilijker om dingen die ons veel waard zijn (eigen scholen bijvoorbeeld) overeind te houden. Daar ontbreekt geleidelijk het maatschappelijke draagvlak voor. In ieder geval is, cijfermatig gezien, de ontkerkelijking een veel groter probleem dan de opkomst van de Islam in Nederland. En het is goed om dat bij alle discussie maar steeds in het achterhoofd te houden.

Jeremia

Wat moet de lezer van De Saambinder met deze getallen en een dergelijke studie van het SCP? Wellicht wordt u

het geschrijf over dergelijke zaken een beetje moe. Dat is te begrijpen. Het gaat ook niet om zulke opwekkende zaken. Misschien heeft u er niet zoveel last van? De kleine steden en dorpen zijn tenslotte de 'bolwerken van kerkelijkheid'. Niettemin zijn het wel feiten. Hoe gaan we met die feiten, in het licht van de Bijbel, om? De laatste tijd moet ik veel aan de profeet Jeremia denken. Wat heeft deze profeet geworsteld met de ontwikkeling in het volksleven van Israël. Wat heeft hij indringend de nood van zijn tijd gepeild. Het was ook een uitermate moeilijke tijd. De zesde eeuw voor Christus stond helemaal in het teken van de verovering door Nebukadnézar, de verwoesting van de tempel van Salomo en de wegvoering van het volk van Juda naar Babel. Deze dingen hebben Jeremia heel erg aangegrepen.

Het opmerkelijke echter is dat Jeremia niet in de eerste plaats de Babyloniërs de schuld geeft van alle ellende, maar dat hij vooral het volk Israël schuldig stelt aan deze zaken. Weliswaar is Babel niet onschuldig, maar keer op keer legt Jeremia de schuldvraag bij het volk van Israël. Is dat nu niet leerzaam voor onze tijd? We zien de Islam opkomen. Dat is erg. We zien een nog grotere golf van secularisatie. Dat is nog veel erger. Maar de diepste nood zit toch bij de kerk en in ons eigen hart. Het mag ons wel dringen aan de troon der genade of de Heere aan het gruis van Sion wil gedenken. Jeremia mocht daar komen. Het was geen verkeerde plaats. Hoe nodig om daar in deze maand van de dankdagen maar veel te mogen komen met de nood van land en kerk. "Och dat mijn hoofd water ware, en mijn oog een springader van tranen! Zo zou ik dag en nacht bewenen de verslagenen van de dochter mijns volks!"

Amersfoort,

ds. W. Visscher

KERKNIEUWS

■ Beroepingswerk

Beroepen:

Te Ridderkerk:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;

Te Zwijndrecht: ds. A.J. Gunst te Nieuwerkerk.

Bedankt:

Voor Enkhuizen:

ds. D.W. Tuinier te Terwolde-De Vecht;

Voor Goudswaard:

ds. A.J. Gunst te Nieuwerkerk;

Voor Hilversum: ds. A. Schot te Nunspeet;

Voor Nieuw-Beijerland:
ds. M. Karens te Werkendam;
Voor Oosterland en voor
Rotterdam-Alexanderpolder:
ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam.

■ PASTORIEZORGEN

Gezondheid ds. A. Bac

Na een telefonisch contact met onze broeder ds. A. Bac, emerituspredikant van Bodegraven, en met zijn vrouw willen we u op de hoogte houden van het verloop van zijn ziektebeeld. Daarbij aansluitend bij eerdere berichten en verzoeken.

Onze broeder heeft opnieuw een geheugentest ondergaan. De uitslag daarvan is erg tegengevallen. Zelfs zo, dat de begeleidende psychiater duidelijk heeft aangegeven, dat hij beslist niet meer mag voorgaan in de gemeenten en ook niet meer mag catechiseren. Een enkel bejaarden- of kraambezoek mag nog wel. Hiermee wordt definitief een punt achter alles gezet, zoals hij het zelf zo eerlijk verwoordde. Heel erg geschrokken is men van het bericht, dat er sprake is van beginnende verschijnselen van de ziekte van Alzheimer. Het is erg tegengevallen, dat hij de preekstoel niet meer op mag. Hij voelde wel, dat het niet was zoals het zijn moest. Maar hij had toch zo vurig gehoopt en gebeden, nog wat dienstbaar te mogen zijn. En nu dit zo definitief. Dat kwam hard aan! De psychiater zei, dat ze gemerkt had, dat hij zo graag nog wat ambtelijk werk wilde doen. Maar haar reactie was: "Ik kan daar absoluut geen toestemming voor geven". Ontroerend om onze geliefde broeder dan zo eenvoudig te horen zeggen: "Ik hoop dat ik eronder mag buigen. Hoewel ik wel verdrietig ben, ben ik voor opstand tot hiertoe bewaard. Want in alles heb ik de Heere nodig, dag en nacht".

We mogen hem wel van ganser harte in de voorbede der gemeenten aanbevelen. Opdat hij samen met zijn vrouw kennelijk mag ervaren: 'Daarom dan ook, alzo wij zo grote wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen alle last en de zonde die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons voorgesteld is. **Ziende** op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus; Die om de vreugde die Hem voorgesteld was het kruis heeft verdragen en de schande heeft veracht, en is gezeten aan de rechterhand van de troon Gods (Hebr. 12:1 én 2)'. In dit **zien** is het goed, wat God doet!

ds. G. J. van Aalst

■ KERKDIENTEN VOOR VERSTANDELIJK GEHANDICAPTEN

Krabbedijkje

D.V. zal zaterdag **25 november** in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Krabbedijkje een aangepaste kerkdienst voor

mensen met een verstandelijke handicap worden gehouden. In deze dienst, die om 15.00 uur begint, hoopt ds. C.J. Meeuse voor te gaan.

Het thema is: "De komst van Immanuël", n.a.v. Jesaja 7 : 14.

Iedereen, wel of niet verstandelijk gehandicapt, is van harte welkom.

Veenendaal

D.V. zaterdag **25 november** zal in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Veenendaal, Vijftien Morgen 51, een aangepaste kerkdienst voor mensen met een verstandelijke handicap worden gehouden. In deze dienst, die om 15.00 uur

begint, hoopt ds. J. Veenendaal voor te gaan.

Het thema van de preek is: "De geboorte van Johannes de Doper", n.a.v. Lukas 1 : 57-66. Iedereen is van harte welkom.

■ DOVENDIENST TE SCHERPENZEEL

Op D.V. **18 november** hoopt ds. W. Visscher voor te gaan in een kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Scherpenzeel, Prinsenlaan 27. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

BERICHTEN

■ STROOIDAG IN ENSCHEDÉ

Evenals in voorgaande jaren zal ook Deo Volente in december een Kerstzangavond in Enschede worden gehouden, uitgaand van de "Evangelisatiecommissie van de Gereformeerde Gemeente Enschede".

Naast veel (samen)zang en muziek zal er een meditatie worden verzorgd. Dit jaar hoopt ouderling J.M. Commelin te spreken.

Om aan deze avond zoveel mogelijk bekendheid te geven, is het de bedoeling geheel Enschede van een uitnodiging en een Kerstfolder te voorzien. Het gaat om zo'n 60.000 uitnodigingen, waarvoor ruim 200 mensen nodig zijn. Wij vragen dan ook vrijwilligers. Mogen wij, net als voorgaande jaren, weer op jouw en uw hulp rekenen? Laat ook nu het Kerstevangelie weer klinken in een volle kerk!

Tegelijkertijd zal een uitnodiging worden verspreid voor de bijbelcursus die daar al een aantal jaren wordt gehouden.

U/jij bent op **9 en/of 16 december** om 8.30 uur welkom in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Enschede aan de Weerseloseweg 13. Breng ons wel z.s.m. op de hoogte van naam, adres, telefoonnummer en het aantal personen.

Dit kunt u doen door te mailen (folderen-enschede@kliksafe.nl), te schrijven (J. Ligtenberg, Keizersdijk 37, 7462 JA Rijssen), of te bellen (0548-522536).

■ VERKOPING IN 'S-GRAVENZANDE

De vrouwenvereniging "Draagt elkanders lasten" te 's-Gravenzande organiseert op woensdag **22 november**, van 13.30 tot 16.30 uur, een verkoping in de zaal van de Westerkerk, Obrechtlaan 21, aldaar.

■ VERKOPING IN OUDDORP

Het zendingswinkeltje te Ouddorp houdt op D.V. woensdag **22 november** een verkoping in het Hervormd verenigingsgebouw "Eben-Haezer" aan de Preekhillaan, aldaar. De openingstijd is van 9.00 tot 16.30 uur. Dit jaar wordt gewerkt voor het scholenproject op Papua.

■ ZANGAVONDEN

Bodegraven

Op D.V. zaterdag **18 november** zal er in de Bethelkerk, Dronensingel 2 te Bodegraven, een zangavond worden gehouden rond het thema: "het kerkelijk jaar rond". Medewerkenden zijn het jeugdkoor "De Regenboog" en het gemengd koor "Deo Favente". Een ouderling van de plaatselijke Geref. Gemeente heeft de leiding. Aanvang: 19.30 uur.

Hoogeveen

Op D.V. **17 november** zal in de Bethelkerk te Hoogeveen een psalmzangavond worden gehouden. Het mannenkoor "Harpe Davids" hoopt zijn medewerking hieraan te geven. Ouderling A. Jacobs zal een meditatie verzorgen. De collecte is bestemd voor de schulddelging van het kerkgebouw. Aanvang: 19.30 uur.

Zeist

Op D.V. zaterdag **25 november** zal er in de Rehebothkerk, Joubertlaan 5, hoek Bergweg, te Zeist een psalmzangavond worden gehouden. Als gemeente hopen wij psalmen te zingen, w.o. psalmen van Datheen, die door ds. J.J. van Ekeveld zullen worden toegelicht. Aanvang: 19.30 uur. De collecte is t.b.v. de zending.

■ OUDERAVOND HELPENDE HANDEN AFD. VELUWE

D.V. **22 november** zal door de afd. Veluwe van Helpende Handen een ouderavond worden gehouden in de ds. **C. de Ridder-school**, Jan van Vuurenstraat 15 te Nunspeet, (dus **niet** in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente, aldaar). Het thema luidt: "Onder curatele, mentorschap en bewindvoering". Spreekster: mw. Van Dijk van het juridisch adviesbureau te Zwolle.

■ KERSTVERTEL-CD, DEEL 3

Opnieuw is er een prachtige kerstvertel-cd uitgebracht, waarop drie kerstvertellingen staan. De bij elkaar ruim één uur durende verhalen zijn verteld door dhr. M.J. den Ouden, bekend van de vertellingen voor de jeugdbond en de watersnood-cd. Kosten: € 9,- (exclusief verzendkosten).

De opbrengst is bestemd voor de uitbreiding van de Elimkerk te Capelle a/d IJssel-Middelwatering. U kunt deze cd telefonisch bestellen bij dhr. Den Ouden, tel. 010-4514238.

14.30 uur ds. Van Manen; Stolwijk 15.00 uur stud. Heijkamp; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 19.00 uur ds. Van Belzen; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 15.30 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 16.30 uur ds. Baaijens; Vlissingen 9.30 uur ds. Vreugdenhil en 16.00 uur leesdienst; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.30 uur ds. Moens; Westzaan 10.00 uur ds. Boogaard en 18.30 uur ds. G. Pater; Wierden 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. Van Dieren; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Van Eckveld; Zoetermeer 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zwijndrecht 18.30 uur ds. Bakker; Zwolle 9.30 uur ds. Kleppe en 15.00 uur ds. L. Blok.

KERKDIENSTEN

■ ZONDAG 19 NOVEMBER 2006

Aalburg 14.30 uur ds. Melis; Alblasserdam (in Havenkerk, Wilgenplein) 11.30 en 18.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 10.00 en 18.30 uur stud. Joosse; Alphen a/d Rijn 10.00 en 16.00 uur ds. Golverdingen; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Amsterdam-Noord 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. G. Pater; Andijk 18.00 uur stud. Labee; Apeldoorn 17.00 uur ds. Tuinier; Arnhem 16.00 uur ds. Van der Net; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 en 19.00 uur leesdienst; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Van der Net; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Boskoop 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 18.30 uur ds. Kattenberg; Deventer 10.00 uur ds. J. Karels en 18.00 uur ds. Kleppe; Dinteloord 15.00 uur ds. De Jongste; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. Schreuder; Dordrecht 10.00 (H.D.) en 17.00 uur ds. Brugge; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Hoogerland; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.15 uur ds. F. Mulder (H.D.); Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. Beens; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur stud. Labee; Enter 15.00 uur ds. De Wit; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Goes 9.30 en 16.30 uur ds. Meeuse; Gorinchem 14.30 uur ds. Brugge; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 14.30 uur ds. Van Krimpen; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder (in Sionkerk Goes) 13.30 en 19.00 uur ds. De Leeuw; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. Van Dijk; Haamstede 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 uur ds. Baaijens en 19.00 uur stud. De Waard; Hilversum 19.00

uur ds. Visscher; Hoofddorp 16.30 uur ds. Paul; Hoogvliet 10.00 en 15.30 uur ds. De Heer; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. Verschuure en 14.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur leesdienst; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 19.00 uur ds. Tanis; Meeuwen 14.30 uur ds. M. Karens; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Van Gelder; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Moens en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Mijdrecht 19.00 uur ds. Golverdingen; Moerkapelle 9.30 uur (doventolk) leesdienst; Nieuwdorp 14.00 uur (H.D.) ds. Meeuse en 18.30 uur ds. Van Gelder; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 19.00 uur ds. Beens; Nisse 16.00 uur ds. De Leeuw; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Opheusden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Poortugaal 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. Terlouw; Puttershoek 10.00 en 15.30 uur stud. De Waard; Rhenen 10.00 en 17.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 19.00 uur ds. Silfhout; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.30 uur ds. Mijnders; Rijssen-Noord 9.30 en 14.30 uur leesdienst en 18.30 uur ds. Van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. Paul en 19.00 uur ds. P. Mulder; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 15.00 uur ds. Bakker; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. C. Harinck; Scheveningen 16.00 uur ds. Kattenberg; Soest 19.00 uur ds. Schot; Spijkenisse 18.00 uur ds. De Heer; Stad a/h Haringvliet

■ DINSDAG 21 NOVEMBER 2006

Borssele 19.30 uur ds. Schipper; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.30 uur ds. Hakvoort; Leerdam 19.30 uur ds. Mondria; Oud Beijerland 19.30 uur ds. Van Krimpen (bijbellezing); Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. B. van der Heiden; Stad a/h Haringvliet 19.30 uur ds. Silfhout; Stolwijk 19.30 uur ds. Baan.

■ WOENSDAG 22 NOVEMBER 2006

Aalst 14.30 en 19.00 uur ds. Melis (dankdag); Brakel 19.30 uur ds. Van Eckveld; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. Van Boven (bijbellezing); Dinteloord 19.30 uur ds. De Heer; Eindhoven 19.30 uur ds. Schot; Gouda 19.30 uur ds. L. Blok; Hilversum 19.45 uur ds. Schipper; Hoogvliet 19.30 uur ds. De Wit; Meeuwen 19.30 uur stud. Joosse; Ouddorp 19.30 uur ds. Meeuse; Poortugaal 19.30 uur stud. Heijkamp; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. Van Dieren; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. Kleppe; Soest 19.30 uur ds. Mondria; Utrecht 14.30 en 20.00 uur ds. Van der Net (dankdag); Vlaardingen 19.30 uur ds. Gunst; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens (bijbellezing); Westzaan 19.30 uur ds. Van Aalst; Yerseke 14.45 uur ds. Verweij (huw.bev.).

■ DONDERDAG 23 NOVEMBER 2006

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout (bijbellezing); Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Van Gelder; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. Verweij; Marknesse 19.30 uur ds. Hakvoort; Naaldwijk 19.45 uur ds. Van Krimpen; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. Van der Net; Zoetermeer 19.30 uur ds. L. Blok.

VRIJDAG 24 NOVEMBER 2006

's-Gravenpolder 19.30 uur ds. Schipper (ingebouwd naam verbouwde Elimkerk); Nieuw Beijerland 14.30 uur ds. Van Krimpen (huw.bev.).

ZATERDAG 25 NOVEMBER 2006

Krabbendijke 15.00 uur ds. Meeuse (gehandicaptdienst); Veenendaal 15.00 uur ds. Veenendaal (gehandicaptdienst).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur. U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbels-hop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingsdagen: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur. Ook voor u staat de deur van onze evangelisatiepost open. U bent hartelijk welkom op dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 uur en 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw "De Bron", Oude Barreille 64; samenkomsten

iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend op dinsdag van 10.00 - 15.00 uur, donderdag van 15.00 - 21.00 uur en zaterdag van 11.00 - 15.00 uur. Zondag 19 november: 10.00 en 17.00 uur leesdienst.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. U bent hartelijk welkom in de BIJBEL winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

ADVERTENTIES

"Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen"
Psalm 90 : 12

De kerkenraden van de Gereformeerde Gemeente Middelburg-Centrum en Zuid geven met leedwezen kennis dat de Heere door de dood heeft weggenomen haar oud diaken

Stoffel Remijn

in de leeftijd van 93 jaar.

Met veel liefde en trouw mocht hij het werk als diaken met de hem geschonken gaven in de gemeente verrichten in de jaren 1946-1986. De Heere vertrooste zijn kinderen en familie in dit smartelijke verlies en heilige de roepstem aan hun en ons aller hart.

Namens de kerkenraden van Middelburg-Centrum en Middelburg-Zuid,
Ds. J.M.D. de Heer, preses
B. Sturm, scriba
Ds. M.J. van Gelder, preses
I. Heijboer, scriba

Middelburg, 6 november 2006

Verschenen: *Getrouw tot de dood*

Het leven en sterven van Anneke Jansz M. van der Staal

Met recht kan Anneke Jansz ook onder de *jonge zangers* gerekend worden. Gevlucht om de vervolging naar buitenland, is zij na het spoedig overlijden van haar man teruggekomen. Kort na haar aankomst is Anneke met een vriendin uit Vlissingen verraden en veroordeeld om verdrinken te worden, te Rotterdam, op 29-jarige leeftijd. Haar zoontje is door een bakker uit Rotterdam in zijn gezin opgenomen en werd daar later nog burgemeester. Dit boeiende historische verhaal, aangevuld met noten en plaatjes, is opnieuw uitgegeven om onze jongeren te laten weten op welke wijze het voorgeslacht zich opofferde voor het geloof. In mooie band en 240 bladzijden € 11.25

Herdrukken *Jonge Zangers* deel 1 t/m 7

- Deel 1 (6^e druk) Het levenseinde en de verwachting van: *Gerrit van Doesburg, Leuntje van Rhijn, Lena Lampers en Adriana Leeuwenberg*
- Deel 2 (5^e druk) Het levenseinde en de verwachting van: *Pieterella Geense, Esther Flikweert, Jan Zuidweg, Cornelis Kerkhoven en Een jonge reiziger naar Indië*
- Deel 3 (4^e druk) Het levenseinde en de verwachting van: *Hendrikje de Wit, Maria Molendijk, Adriana Meis, Pieter Hoogesteger en Pieter de Waal*
- Deel 4 (4^e druk) Het levenseinde en de verwachting van: *Kaatje Eikelenstam, Maria Steenberg, Arie Vosbergen, Maria Schenk, Willem Devonshire en Karel Coulson*
- Deel 5 (4^e druk) Het levenseinde en de verwachting van: *Matje Verbruggen, Elisabeth Wallbridge, Cornelia C. Winckelman en Gerit van Bale*
- Deel 6 (4^e druk) Het levenseinde en de verwachting van: *Jan van Esch, Florus de Wolf, Jansje de Waard, Agnita van der Stelt, Willem de Bakker en Barendje van Asperen*
- Deel 7 (4^e druk) Het levenseinde en de verwachting van: *Jane Squib (Jenny de hutbewoonster) Reimier Buijtelaar, Jannigje Zondag, Aaltje Zuidam, Reina Theodora van der Garde*

Met veel foto's en historisch toegelicht door Joh. Westerbeke € 9.75 p/st.

Bestellen bij de boekhandel, of bij:

Uitgeverij 'Middelburg' t Zanddorp 2 4335 AJ Middelburg 0118 625472

**KLASSE
MAAKT ONDERSCHIED**

Stolk Orgels
is hoofddealer van:
**Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn**

**Stolk
Orgels**
tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidsstaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Wij hopen u ca. 17 november D.V. te mogen leveren:

Nieuw

● **Ds. Joh. Verschuur:**
Waarheid in het binnenste

(leerzame samenspraken)

Opnieuw en getrouw overgezet uit de uitgave van 1738 in huidige spelling door Joh. A. Bunt

Intekenprijs € **34,-** 1-1-07 € **38,-**

● **Ds. Oct. Winslow: Morgengedachten**

Dagelijks wandelen met God € **24,95**

Nieuw

● **Ds. J. Pannekoek:**

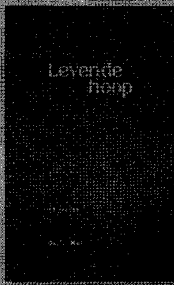
Zevende achttal predikaties à € **14,90**

WB BOEKHANDEL-UITGEVERIJ VAN WIJNGAARDEN
Vliegersvelderlaan 15, 3771 XE Barneveld
Tel/Fax: 0342-417335

FRIESLAND. Voor D.V. volgende zomer hebben er al héél veel gezinnen geboekt voor een kampeerplaats op camping "De Verborgten Hoek"! U nog niet? Wees er dan snel bij! Fam. Wierda-Tuinier, Harich (dichtbij Oudemirdum), tel.nr. 0514-602065, www.deverborgenhoek.nl

Te huur in Garderen voor gezin(nen) uit de Gereformeerde gezindte grote **vakantiebungalow**. Telefoon 010-4424848.

Levende hoop

Ten behoeve van het bijwonderd van de Gereformeerde Gemeente te Drachten is een bundel met 7 preken van Ds. J. Mol verschenen over de volgende teksten: Jer. 31:18-20, Hos. 2:13, Hos. 14:6, Matth. 3:12, Matth. 16:24 en 1 Pet. 1:3-5.

Ds. J. Mol verleende vanaf 1992 tot 1999 hulpdiensten in de gemeente van Drachten.

In deze preken gaat het er om, dat we geen rust zouden vinden voor onze ziel, voor en alet die waarachtige wedergeboorte tot een levende hoop geschonken mocht zijn.

Een levende hoop door Christus verdiend en verworven.

Geb. 132 blz.

12.50

U kunt dit boek bestellen en/of afhalen bij:
S. Kooistra
Dwarswijk 360, 9202 CA, Drachten

☎ **0512-366188**

Nieuw op Texel

Jachthuis

Gehandicapten - vakantie - accommodaties

Twee luxe vakantiehuizen (onder 1 kap), 7 en 8 persoons, compleet met: hoog/laag bedden, douche-brancard en tillift. Tevens voorzien van vaatwasser, magnetron, wasmachine en wasdroger. De woningen zijn in zomer 2006 gerenoveerd.

Prijzen tussen € 295,- en € 695,- per week!
incl. schoonmaakkosten, excl. toeristenbelasting
Reserveer direct via 0222 31 89 06

De Noorderhoeve gehandicapten accommodaties

Harkebuurt 5-15 Oosterend - Texel - 0222 31 89 06
<http://www.denoorderhoeve.nl/jachthuis.pdf>

Begrafenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

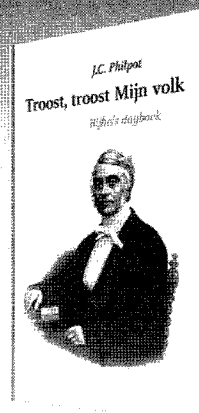
► J.C. Philpot

Troost, troost Mijn volk

Bijbels dagboek

De prediking van Philpot is niet alleen in Engelstalig gebied, maar ook in Nederland bekend en geliefd geworden. Uit zijn geschriften werden reeds twee dagboeken samengesteld. *Troost, troost Mijn volk* is een nieuw dagboek van deze geliefde prediker. Er bleek nog veel ander tekstmateriaal beschikbaar dat zich uitstekend leende voor het samenstellen van een dagboek. Alle fragmenten zijn opnieuw uit het Engels vertaald. De inhoud van *Troost, troost Mijn volk* is geheel in overeenstemming met de titel. Vanuit de Schrift weet Philpot steeds weer troost te bieden aan Gods kinderen.

► **24,50** Gebonden

de groot goudriaan

VERKRIJGBAAR BIJ DE BOEKHANDEL - PRIJSWIJZIGINGEN VOORBEHOUDEN WWW.KOK.NL

Vos

Wij verzorgen begrafenissen in alle plaatsen op de Veluwe en in Rijssen en aangrenzende gebieden.

Geen crematies.

Ongeacht bij welke begrafenisvereniging of begrafenisfonds men is aangesloten.

Begrafenisverzorging Vos
Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. (0577) 401689, fax (0577) 401027

BEGRAFENISVERZORGING VOS - VERTROUWD VERZORGD

In **HOUTEN**: Grote vrijst. **WONING**.
Ind: beg.gr. Woonkamer/keuken 53m2, grote garage 31m2 en bijkeuken. 1e verd. 4 slpkmr. en werkkmr, luxe badkmr. en sep. toilet. 2e verd. 3 slpkmr. en douche. 3e verd. grote vliering. Ideaal voor groot gezin of werk aan huis. tel.06-53107656
E-mail: jadiwi@hetnet.nl

www.ISRAELREIZEN.nl

DV 20 mrt 10 dgn. Reis met een bus voorzien van een rolstoellift. U moet kunnen reizen in een opvouwbare rolstoel. In een enkel geval kan ik voor begeleiding zorgen.
Reisleider is ds. G. Bouw € 1.245,- Begeleider € 1.145,-
DV 10 apr. 10 dgn seniorenreis
U moet zelf een bus in- en uit kunnen stappen. Uw rolstoel en rollator kunnen mee. Reisleider is de huisarts T. Dorrestijn (onder voorbehoud) € 1095,-

't Boekenhoekje
Het adres voor verantwoorde lectuur

Leesboeken	Diverse (wens-) kaarten
Kinderboeken	Cadeau-artikelen
Bijbels (Statenvertaling)	CD's
Psalmboeken	Muziekcassettes
Theologische werken	Bladmuziek
Verklaringen van	
Bijbel, Catechismus e.a.	Kom gerust eens snuffelen
Levensbeschrijvingen	in onze gezellige winkel

Opningsuren:
Dinsdag van 9:00 tot 18:00
Zaterdag van 9:00 tot 15:00

Goudenroosstraat 21
4902 CM Capelle a/d IJssel
tel. (0307) 462 22 10
nr. (010) 411 22 92

• **ROEMEENSE PANFLUITEN**
• **DIVERSE BLOKFLUITEN**
• **VIOLEN**

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G.0522 253944

TE KOOP Nieuw-Beijerland,
vrijstaande semibungalow met aan-
gebouwde garage, bouwjaar 1993.
Gelegen in rustige straat in het
centrum van het dorp op 385 m2
eigen grond. Vraagprijs € 360.000,-.
Inruil eigen woning bespreekbaar.
Inlichtingen: 06-20400036.

Zalen inrichten?

Voor allerlei doeleinden wordt een zaal of vergaderruimte gebruikt. U heeft bepaalde wensen, wij hebben veel ervaring op dit terrein. Met een keur aan kwaliteitsvol meubilair komen we samen tot een degelijk plan, passend binnen uw budget.
Wij zijn ook u graag van dienst!

- Consistoriemeubilair
- Garderobesystemen
- Zaalinrichtingen
- Kastenwanden
- Presentatiesystemen
- Persoonlijke service

Een zaak van vertrouwen

De kantoor specialist

De Smalle Zijde 22
Postbus 859, 3900 AW Veenendaal
[T] 0318-551122 / info@kantoor specialist.nl

Voor alles bang
voel me opgesloten
Sombere
Hyperactief
Agressief
Leeg en lusteloos

1 op de 6 scholieren krijgt psychische problemen

Psychische problemen bij jongeren komen vaker voor dan je denkt. Een op de zes scholieren heeft er zoveel last van dat ondersteuning of hulp nodig is. Je hoeft je er dus niet voor te schamen. Wel is het belangrijk om goede hulp te zoeken. Eleos kan je deze hulp bieden.

Meer informatie?
Regio Zuidwest Dordrecht/Goes
tel. (078) 611 10 57
Regio Midden Amersfoort/Ede
tel. (033) 457 17 17
Regio Noordoost Zwolle/Groningen/Almelo
tel. (038) 423 03 00

Aarzel niet langer, bel gewoon eens of neem contact op met je huisarts. Of kijk op www.eleos.nl

Eleos
stichting gereformeerde geestelijke gezondheidszorg

www.eleos.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

BOEDER COMFORT KLEDING

Ambtskleding

Kostuums: 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.

Preekjassen - Jacquets - Pantalons

Streepjassen - Overhemden

Stropdassen - Sokken - Overjassen

Hoeden - Schoenen

Glashorst 123a Scherpenzeel (Bezoek graag op afspraak)
Telefoon: 06-53215334 / 033-2778068 / 2589830

SERVICE AAN HUIS MOGELIJK!

Te koop: GOUDA 4-kamer hoek-appartement 115 m2 op de 1e verdieping op goed stand A.v. Hensbeeksingel 294 vlak bij Driestar, kerk Ger Gem, winkels en NS. Woonkamer 27 m2 + open keuken 9 m2. Bouwjaar 1979 servicekosten € 87,50/mnd. Vraagprijs € 189.000
Info: E-mail: fam.mijnders@home.nl

NatuursteenHuis
vakmensen vertalen uw wensen

- **Marmer, graniet en hardsteen** (voor binnen & buiten)
- **Grafmonumenten**
- **Vakkundig advies**

Goes tel (0113) 216555
Middelburg tel (0118) 612579
ook voor leveringen buiten Zeeland

Orgelbouw Advies Commissie
een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

VOGG
Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

RST
Zorgverleners

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
600 zorgverleners staan voor u klaar
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,
wijkzorg, gespecialiseerde
verzorging, verpleging,
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit
Kwaliteit!

Tel (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

begrafenisverzorging
T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam, Gouda, den Haag
en omstreken.
Opbaarmogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.
Geen crematies.
Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

“De tabernakel Gods bij de mensen”

Prekenbundel **ds. A. Vergunst** (1926-1981)

Prijs: € 14,90 (excl. verzendkosten)

Opbrengst	Inhoud
ten bate van de	1. Geestelijke pelgrims op weg naar Sion (Psalm 84: 6-8)
kerkbouw	2. De overvloedige rijkdom van Gods genade in de komst van Jezus Christus in de wereld (1 Timotheüs 1:1-15)
Gereformeerde	3. Een zondares aan Jezus' voeten (Lukas 7: 47-50)
Gemeente	4. Petrus' belijdenis van Christus (Mattheüs 16: 15-17)
Puttershoek	5. De geschiedenis van Petrus' herstel (Johannes 21: 15-17)
	6. Het geloof als een mosterdzaad (Lukas 17: 5-6)
	7. De kracht van de Heilige Geest in de verwekking van een grote vreze (Handelingen 5: 11)
	8. De tabernakel Gods bij de mensen (Openbaring 21: 3)

Bestellen:

: 078 676 2640 of 078 676 3994

@: jdeweerd@kliksafe.nl

ZOJUIST IS VERSCHENEN BUNDEL 26 UIT DE PREKENSERIE

‘Een zaaier ging uit...’

Hierin zijn de volgende preken opgenomen:

1. Het ambtswerk van Johannes de Doper is bruiloftswerk (ds. R. Boogaard)
2. Het dragen van het kruis (ds. C. Harinck)
3. Het hemels troon gezicht (ds. R. Kattenberg)
4. Israëls strijd tegen Amalek (ds. J.M. Kleppe)
5. Het Evangelie van de koperen slang (ds. J.S. van der Net)
6. Een dringende oproep tot wederkeer (ds. H. Paul)
7. De troost op de levensreis (ds. D. Rietdijk)
8. De christelijke levensloop (ds. P. van Ruitenburg)
9. De roepstem ten leven (ds. Th. van Stuijvenberg)
10. Paulus' verlangen naar de christelijke volkomenheid (ds. C.G. Vreugdenhil)

De prijs van deze bundel bedraagt slechts € 8,95 (excl. verzendkosten)
De bundels 23, 24 en 25 zijn ook nog verkrijgbaar.

U kunt de bundel bestellen bij
Uitgeverij De Zaaier
Tel.: 0118-584818 • E-mail: h.dekorte@hotmail.com

Ook verkrijgbaar bij de boekhandel

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Stichting China
Veenendaal

Kinderleed in China

Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?!”

giro 320666

Info/secretariaat:
Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal
e-mail info@stichtingchina.nl
Giro 320666 t.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl
tel. 0318-510320

BEGRAFNISVERZORGING KINA
010-458 31 12
voor Rotterdam, Krimpenerwaard, Gouda e.o.
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932

Te huur **ruime vakantiewoning**
in **Zuid-Alberta**, Canada,
omgeving van Lethbridge.
Prachtig gelegen, uitzicht op rivier,
prairie en Rocky Mountains,
dichtbij dorp en kerken.
Voor inlichtingen 00-1403-553-4023.
Hollands sprekend.

SGP

Staatkundig Gereformeerde Partij

Van der Vlies: "De kerk heeft de meest wezenlijke boodschap voor alle Nederlanders. Laat die bijbelse waarheid ook in Den Haag doorklinken!"

lijst 9

Kerk en staat scheiden?

Er zijn mensen die kerk en staat strikt willen scheiden. Die zeggen dat geloof en politiek niets met elkaar te maken hebben. Die vinden dat je in Den Haag je bijbel bij de beveiliging moet inleveren.

Alle overtuigingen hetzelfde?

Er zijn er ook die zeggen dat alle geloven min of meer hetzelfde zijn. Het doet er niet toe of je in God gelooft of in Allah. De staat mag zich daar niet mee bemoeien, want die gaat alleen over geld en goed.

Nee!

De SGP ziet dat anders.

Wie ervan doordrongen is dat de boodschap van de kerk van Christus voor ieder mens het beste is, die laat die boodschap niet thuis achter.

En wie gelooft dat er slechts één levende God is Die alle eer toekomt, laat het niet koud of er een kerk wordt gebouwd of een moskee.

Meer informatie?

SGP
Burg. Van Reenensingel 101
2803 PA Gouda
(0182) 69 69 00
voortlichting@sgp.nl
www.sgp.nl

De SGP

De SGP vindt dat geloof en politiek alles met elkaar te maken hebben. Daarmee onderscheidt de SGP zich van alle niet-confessionele partijen. En het gaat de SGP aan het hart dat de Nederlandse staat het christelijk geloof op één lijn stelt met ongeloof en bijgeloof. Daarmee onderscheidt de SGP zich van alle andere partijen.

De SGP. Een partij waarvan je weet wat je eraan hebt.

naar eer en geweten

KOSTHUIS aangeboden in GOUDA

voor 2 vriendinnen van de Pabo
per DV 1-1-2007. (5 min. fietsen
naar school) tel. 0182 518778

HARKES
Begrafenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Telefoon (0172) 21 21 22

Begrafenisverzorgers:
D. Harkes en J.F. van Staveren

Wij verzorgen alleen begrafenis - Dag en nacht bereikbaar

Jeruzalem dat ik bemín

Allen hartelijk welkom

CD-presentatie
D.V. zaterdag 18 november
Sint Maartenskerk te Tiel

Vleugel: Johan Adriaanse
Orgel: Lenard Verkamman
Panfluit: Ellen Adriaanse
Sopraan: Rianne van Roon

aanvang 19.30 uur
de toegang is GRATIS

collectie Lb.v. het deputaatschap voor Israël
toespraak door ds. F. Mulder:
"zaaien aan Joodse wateren"
uit de praktijk van het lectuurwerk

met de aankoop van deze CD steunt u het lectuurwerk van het deputaatschap